

ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКІСНОГО СКЛАДУ ОРГАНІЧНИХ КИСЛОТ ЛІХНІСУ КОРОНЧАТОГО

Поліщук Ю. С., Процька В. В.

Науковий керівник: Бурда Н. Є.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

vvprotskaya@gmail.com

Актуальність. Ліхніс корончатий (*Lychnis coronaria* (L.) Murray ex Desr.) є представником родини Гвоздикові (*Caryophyllaceae* Juss.) і в Україні вирощується як декоративна рослина.

За даними літератури ліхніс корончатий проявляє протимікробну, антиоксидантну, протизапальну, гепатопротекторну, протидіабетичну, антигемораргічну, нейропротекторну, анаболічну активність. Водні та етанольні витяжки із надземної частини ліхнісу корончатого застосовуються при лікуванні авітамінозу, діареї, прокази, геморою, захворювань легень і печінки. В Італії та інших середземноморських країнах цією рослиною лікують мігрені та спазми кишечника. У Великобританії та Ірландії мазь з трави ліхнісу корончатого використовують як антидот при укусах змій. У традиційній румунській медицині екстракти з надземної частини ліхнісу корончатого використовуються для обробки ран. У Північній Індії приймають настій коренів як ліки від запорів та хронічного кашлю. Проте, хімічний склад цієї рослини вивчено недостатньо.

Мета роботи. Дослідження якісного складу органічних кислот у стеблах, листі, траві, квітках та насінні ліхнісу корончатого.

Матеріали та методи. Листя, стебла, траву та квітки ліхнісу корончатого заготовляли у червні 2020 р. в період цвітіння, насіння – у липні-серпні 2020 р. – в період плодоношення рослини. Дослідження якісного складу органічних кислот проводили за допомогою ПХ у рухомій фазі 96 % етанол – хлороформ – аміак концентрований – вода (70 : 40 : 20 : 2), а також методом ТШХ у рухомій фазі етилацетат – оцтова кислота льодяна – мурашина кислота – вода (100 : 11 : 11 : 25) у порівнянні зі стандартними зразками. На хроматограмах органічні кислоти ідентифікували за характерним забарвленням зон на синьому фоні після обробки 0,05 % розчином бромфенолового синього.

Отримані результати. За результатами проведеного аналізу в усіх зразках сировини ліхнісу корончатого було ідентифіковано яблучну, лимонну та винну кислоти. Крім того, у листі, стеблах та траві цієї рослини накопичувалися аскорбінова та бензойна кислоти.

Висновки. Результати проведених досліджень будуть використані при розробці методів контролю якості на сировину ліхнісу корончатого та лікарських засобів на її основі.

ФІТОТЕРАПІЯ ТА РОСЛИНИ-АДАПТОГЕНИ ДЛЯ ОМОЛОДЖЕННЯ ШКІРИ

Резніченко А. І.

Науковий керівник: Руденко В. П.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

reznichenko1808@gmail.com

Актуальність. Стресові ситуації стосуються усіх сфер нашого життя. Вони завдають шкоди організму людини як внутрішньо, так і зовні, викликають реакцію мозку, яка примушує наднирники виробляти надмірну кількість гормону кортизолу. Цей гормон розщеплює колаген шкіри, що призводить до появи передчасних зморшок. Хронічні стреси

роблять зморшки більш помітними, а шкіру сухою і втомленою, тому вона потребує регулярного догляду. Для вирішення цієї проблеми зростає актуальність пошуку захисних, підтримуючих та оновлюючих косметичних засобів природного, перш за все, рослинного походження.

Мета роботи. Проаналізувати літературні джерела щодо пошуку лікарських рослин, які сприяють захисту на омолодження шкіри.

Матеріал та методи. Науково-довідникова література, компаративний, пошуковий, описовий та логічний методи.

Отримані результати. Певний інтерес для поліпшення стану всього організму, в тому числі і шкіри, мають такі засоби як адаптогени рослинного походження, які стимулюють опірність організму, здатні мобілізувати його незадіяні в звичайних умовах резервні механізми. Адаптогенні засоби рослинного походження безпечні і не токсичні, а також не викликають звикання і побічних ефектів. При прийомі всередину або при впливі на шкіру вони адаптуються до стану конкретної людини і дають саме те, що на даний момент здатне привести його здоров'я до норми. Рослинами-адаптогенами, які перспективні для більш широкого використання в косметології для поліпшення стану шкіри можна вважати Морингу маслянисту, Шипшину травневу, Гінкго дволопатеве, Оливник рожевий тощо. Моринга масляниста (*Moringa oleifera*) субтропічна дерев'яниста рослина родини морингові (*Moringaceae*) – джерело вітамінів і мінеральних речовин. Вона сприяє відновлюванню природного бар'єру шкіри, а також нормалізації рівня її зволоження. В складі листя цієї рослини присутні флавоноїди, аскорбінова кислота (потужні природні антиоксиданти), бета-каротин, амінокислоти, олеїнова кислота, фітостероли (бета-ситостерол) і токофероли. До найбільш вітамінізованої сировини вітчизняної флори можна віднести плоди Шипшини травневої (*Rosa majalis*) з родини розові (*Rosaceae*). Вітамінні комплекси екстракту плодів шипшини посилюють обмін речовин, сприятливо діють на шкіру, роблять її пружною і еластичною, добре звожують, утворюючи захисний ліпідний бар'єр, перешкоджають втраті вологи, помітно розгладжують рельєф шкіри. Листки голонасінної рослини Гінкго дволопатеве (*Ginkgo biloba*) з родини гінкгові (*Ginkgoaceae*) містять велику кількість амінокислот і колагену, які необхідні для підтримки еластичності і живлення епідермального шару. Відвар листків є відмінним природним засобом для зовнішнього очищення шкірного покриву. Речовини екстракту кореневища Оливника рожевого, або Родіоли рожевої (*Rhodiola rosea*) з родини товстолистяних (*Crassulaceae*) насичують шкіру вологою і допомагають усунути сухість. Омолоджують шкіру косметичні засоби, що містять екстракти Розмарину лікарського (*Rosmarinus officinalis*) та чебрецю звичайного (*Thymus vulgaris*) з родини глухокропивні (*Lamiaceae*). Корисним є вживання розмаринового чаю або використання рослини в якості спецій. Наявність в розмарині антиоксидантів запобігає утворенню зморшок. Трава чебрецю звичайного зволожує шкіру, усуває дрібні зморшки і приводить шкіру в тонус. Надземна частина рослини містить ефірну олію, яка здатна відновлювати еластичність шкіри; флавоноїди, які відрізняються вираженим антиоксидантним ефектом, нейтралізують згубну дію вільних радикалів на організм, а дубильні речовини сприяють кращому всмоктуванню інших речовин. Супліддя Хмелю звичайного (*Humulus lupulus*) з родини коноплеві (*Cannabaceae*) є джерелом фітоестрогенів – речовин, що підтримують свіжий колір шкіри обличчя і зберігають її тонус, а суцвіття Календули лікарської (*Calendula officinalis*) з родини айстрові (*Asteraceae*) багаті на каротиноїди, здатні захищати від УФ-випромінювання і запобігати старінню шкіри, та сапоніни, які стабілізують поверхневі капіляри і підтягують оточуючу сполучну тканину.

Висновки. Рослини-адаптогени комплексно впливають на організм людини, допомагають збалансувати і відрегулювати внутрішні функції всього організму, що запускає

відновлювальні процеси, в тому числі пов'язані зі станом нашої шкіри. Тому, перспективним є отримання нових адаптогенних косметологічних засобів рослинного походження з метою омолодження шкіри та запобігання її старіння.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН У ФІТОТЕРАПІЇ НЕВРОЗІВ

Сахацька І.М., Горошко О.М., Ежнед М.А., Матушак М.Р., Михайлюк Н.В.

Науковий керівник: Захарчук О.І.

Буковинський державний медичний університет, Чернівці, Україна

innasakhatska@bsmu.edu.ua

Актуальність. Сучасне життя сповнене постійними стресовими ситуаціями, конфліктами, перевантаженістю від справ і це все згубно позначається на нашому здоров'ї. У першу чергу страждає нервова система. Тривалі стреси призводять до психологічних розладів – неврозів. У результаті людина починає відчувати швидку стомлюваність, тривожність, апатію, погане самопочуття, проблеми зі сном й інші малоприємні симптоми. Результати епідеміологічних досліджень свідчать, що різні форми невротичних порушень зустрічаються досить часто – у 80-90% обстежених людей. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, протягом останніх десяти років число неврозів збільшилося майже у 24 рази.

Метою дослідження стало визначення номенклатури лікарських рослин у фітотерапії неврозів та перспективи вивчення нових засобів на основі рослинної сировини.

Матеріали та методи. У роботі використано перелік лікарських рослин, внесених до ДФ України та Державного реєстру. Об'єктами досліджень були листя та кореневища з коренями півонії лікарської декоративних сортів «Alba plena» та «Rosea plena». Листя були заготовлені у період цвітіння, кореневища з коренями – після відмирання надземної частини. Для досліджень використовували метод висхідної, низхідної одновимірної, двовимірної і багаторазової паперової та тонкошарової хроматографії.

Отримані результати. Для лікування неврозів широко застосовуються фітотерапевтичні засоби, які містять комплекс різних груп біологічно активних речовин, що впливають на внутріклітинні метаболічні процеси, усувають негативний вплив стресових факторів на організм та, на відміну від синтетичних препаратів, не викликають звикання і залежності при тривалому застосуванні. До рослин, які зменшують збудливість центральної нервової системи, регулюють серцеву діяльність, знижують артеріальний тиск, виявляють спазмолітичну та седативну дію належать м'ята перцева, валеріана лікарська, меліса лікарська, глід криваво-червоний, ромашка лікарська, звіробій звичайний, лаванда вузьколиста, собача кропива, хміль звичайний, материнка звичайна, кмін звичайний та інші. Їх застосовують при неврозах, головному болі, при надмірних нервових перевантаженнях. Для посилення заспокійливого ефекту часто використовують суміш седативних трав у вигляді збору. У разі пригнічення нервової системи використовують рослини з адаптогенною дією, які допомагають організму пристосуватись до різноманітних несприятливих факторів зовнішнього середовища, тонізують нервову систему, покращують працездатність (женьшень, елеутерокок колючий, аралія маньчжурська, заманиха висока, лимонник китайський).

Однією із перспективних рослин, що виявляє седативний ефект, є півонія незвичайна (*Paeonia anomala* L.), з кореневищ та коренів і трави якої виготовляють настоянку та використовують у науковій медицині як заспокійливий засіб при неврастенії з явищами